

Kaina: 60 centų

PERTRAUKA

„Smeltės” progimnazijos laikraštis 2013 m. lapkritis 2(48)

Šiamę numerįje skaitykite...

Kaip būti sveikiems rudeni

>>2

Kūrybos kampelis

>>3

Kur norėčiau nukeliauti

>>5

Numerio intervia

>>6

Kaip būti sveikiems rudenį?

Atėjus rudeniiui, atšąla orai. Tuomet paūmėja peršalimo ligos, daugelį vaikų ima kamuoti sloga, kosulys. Ką reikėtų daryti, kad išvengtume šių negalavimų, su visuomenės sveikatos specialiste **Dovile Stasiškiene** kalbėjosi mūsų žurnalistė Julija. Štai ką ji sužinojo.

Rudenį reikia valgyti daug daržovių, vaisių,

gerti daug vandens,
nepamiršti fizinio aktyvumo,
gerti žuvies taukų,
valgyti produktus, kuriuose yra vitamino C,
taip pat nepamiršti, jog artėja žiema ir rengtis šilčiau,
suprakaitavus nebėgti į lauką.

Parengė Julija

Apie žemaičių tarmę

Žemaičiai – vakarų Lietuvoje gyvenantys Žemaičių (baltų genties) palikuonys.

Žemaičiai yra baltų gentis, užėmusi teritoriją dabartinėje Lietuvoje maždaug tarp Virvytės ir Jūros upių vakaruose, pietuose Smalininkų ir Kauno apylinkėse siekė Nemuną, rytuose nesiekė Šventosios upės, o šiaurėje jų riba ėjo šiek tiek šiauriau Tryškių, Kuršėnų, per Šiaulių miestą, šiek tiek šiauriau Radviliškio, Šeduvos, Panevėžio.

Žemaitija yra vienas iš Lietuvos etnokultūrinių regionų, taip pat geografinis ir istorinis regionas (vokiškai *Samaiten*, lotyniškai *Samogitia*). Žemaitijos etninio regiono sostine laikomi **Telšiai**, nors istoriškai Žemaičių žemės centras visada buvęs Medininkų žemėje, Medininkuose (dabartiniai **Varniai**). Būtent Medininkų žemė buvo nuolatinis kryžiuočių taikynys – į ten vedė daugelis jų žygių, kai buvo puolami žemaičiai.

Dauguma Žemaitijos gyventojų kalba lietuvių kalbos **žemaičių tarme**, kurią dalis žemaičių linkę laikyti atskira žemaičių kalba. XX a. Lietuvoje susiformuoja ir įsigali dialektologinė Žemaitijos regiono samprata.

Keletas *žemaitiškų* žodžių:

Kaulyti – reikalauti

Atsidouti (kuo) - kvėpėti (kuo)

Darbouteis – dirbti

Dyvyteis – stebėtis

Pylė – antis

Blezinga – kregždė

Keravuoti – saugoti

Krežis – krepšys

didele – labai

drobynas – kopėčios

gruoba – žarnos

kosis – uodas

luopeta – kastuvas

gėmbė – pakaba

mėrkals – padažas

grūšė – kriaušė

nuotrynės - dilgėlės

putra - košė

kavuotys - slėptis

priemenie – koridorius, prieangis

skalyti - loti

tonke - dažnai

puodė – krikšto vaikas

špuoks - varnėnas

Parengė Augustė

Ir vėl mus savo kūryba nudžiugino 3c klasė. Paskaitykime.

KAS PAMETĖ LAPUS?

Vieną rytą pabudo Upeliukas, pasiražė ir jau plauks tolyn... Tik staiga išvydo, kad jo vandenėlyje plaukioja spalvoti lapai. Apsižvalgė, nieko nematyti.

- Kas pametė lapus? – šūktelėjo, bet atsako nesulaukė.
- Nutarė keliauti tolyn ir surasti tą, kuris pametė savo lapus.
- Čiurleno Upeliukas laukais ir sutiko Akmenėlį.
- Labas, Akmenėli, gal žinai, kas galėjo pamesti šiuos lapus?
- Ne, drauguži, nežinau. Aš jau daug metų pūpsau šiame lauke.

Džiaugiuosi giedru dangumi, duona kvėpiančiais javais, o tokių lapų nemačiau.

Padėkojo smalsuolis ir nutekėjo tolyn. Kiek pavigiavęs pamatė didelį, apsamanojusį kelmą.

- Kelme Kelme, gal tu žinai, kas pametė šiuos lapus?

Kelmas sugirgždėjo, pasisuko, pažvelgė rūščiu žvilgsniu, gailiai atsiduso ir vėl užsimerkė. Taip nieko ir nepasakė.

Upeliukas nusiminė ir tyliai nuvingiavo tolyn. Spalvoti lapai lyg laiveliai sukosi ir plaukė kartu. Taip betekėdamas pamatė lyg švyturį tolumoje šviečiantį Klevą.

- Kleveli, tu toks nuostabus! Kodėl meti savo puošmenas? – su nuostaba paklausė Upeliukas.
- Kvailuti, aš juk žiemai ruošiuosi... – nusijuokė klevas ir dar labiau pakedeno savo šakas.

Spalvoti lapai pradėjo suktis ore ir kristi į upelį. Upeliukas apsidžiaugė ir visas pasipuošęs patraukė namo. Tekėjo linksmuolis pasišokinėdamas, žaisdamas spalvotais lapais ir ...

- O man ar nereikia ruoštis žiemai?

Pasaką sukūrė Amelija Skeivyte, 3c klasės mokinė

MINIATIŪROS

Krenta lapai

Rudens rytais eiti į mokyklą labai šalta. Todėl aš blogai jaučiuosi. O kai pamatau įvairių spalvų krentančius lapus, pralinksmeju. Lapai papuošia miestą.

Mintaras Skersis, 3c klasės mokinys

Lėtai sukdamiesi krenta spalvingi ir raukšlėti lapai. Aš jaučiuosi kaip rudeniškame sapne. Girdžiu, kaip jie tyliai šnara. Man patinka ruduo!

Ula Palevičiūtė, 3c klasės mokinė

Ryte, kai pabundu, girdžiu, kaip šnara krentantys lapai. Pažvelgiu pro langą ir matau kylančią saulę. Kai einu į mokyklą, jaučiu, kad vėjelis vis vėsesnis. Mokyklos kieme pamatau daugybę prikritusių lapų. Nuskambėjus skambučiui, skubu į klasę. Ir pro langą matau linksmą rudenišką lapų šokį.

Amelija Skeivytė, 3c klasės mokinė

Tyliai krenta lapai. Jie ramiai priglunda prie žemės. Švelniai užteli rudenis vėjelis. Nuo jo gūσιο sušnara nukritusių lapų paklotė. Kaip gražu!

Evaldas Šiuras, 3c klasės mokinys

Ačiū 3c klasei!

Šiame numeryje pradėsime rašyti naują skyrelį, kuriame savo skaitytojus supažindinsime su įvairiomis šalimis, į kurias norėtų nukeliauti mūsų laikraščio žurnalistai. Šįsyk žurnalistė Lina supažindins su egzotiška šalimi – Kinija.

KINIJA

Kinija yra civilizacija ir kultūrinis regionas Rytų Azijoje. Ši civilizacija turi daugiau nei 4 tūkstančių metų istoriją.

Kinų raštas – ilgiausiai be pertraukų naudota rašto sistema pasaulio istorijoje. Raštas – svarbus kinų kultūros aspektas. Per visą istoriją kinų rašmenys kito ir buvo užrašomi įvairiais stiliais. Yra išlikę dešimtys tūkstančių senų rašytinių dokumentų. Kaligrafija, meno atšaka,

Kinijoje vertinama daug labiau nei tapyba ir muzika.

オーストラリア
Australia

ジャズ
jazz

テレビ
television

ア	カ	ガ	サ	ザ	タ	ダ	ナ	ハ	バ	パ	マ	ラ	ワ	ファ	ン
a	ka	ga	sa	za	ta	da	na	ha	ba	pa	ma	ra	wa	fa	n
イ	キ	ギ	シ	ジ	チ	ヂ	ニ	ヒ	ビ	ピ	ミ	リ		フィ	
i	ki	gi	shi	ji	chi	ji	ni	hi	bi	pi	mi	ri		fi	
ウ	ク	グ	ス	ズ	ツ	ヅ	ヌ	フ	ブ	プ	ム	ル			
u	ku	gu	su	zu	tsu	zu	nu	fu	bu	pu	mu	ru			
エ	ケ	ゲ	セ	ゼ	テ	デ	ネ	ヘ	ベ	ペ	メ	レ		フェ	
e	ke	ge	se	ze	te	de	ne	he	be	pe	me	re		fe	
オ	コ	ゴ	ソ	ゾ	ト	ド	ノ	ホ	ボ	ポ	モ	ロ		フォ	ヲ
o	ko	go	so	zo	to	do	no	ho	bo	po	mo	ro		fo	o
ヤ	キャ	ギヤ	シャ	ジャ	チャ	ヂヤ	ニヤ	ヒヤ	ビヤ	ピヤ	ミヤ	リヤ			
ya	kya	gya	sha	ja	cha	ja	nya	hya	bya	pya	mya	rya			
ユ	キュ	ギユ	シュ	ジュ	チュ	ヂユ	ニユ	ヒユ	ビユ	ピユ	ミユ	リユ			
yu	kyu	gyu	shu	ju	chu	ju	nyu	hyu	byu	pyu	myu	ryu			
ヨ	キョ	ギョ	ショ	ジョ	チョ	ヂョ	ニョ	ヒョ	ビョ	ピョ	ミョ	リョ			
yo	kyo	gyo	sho	jo	cho	jo	nyo	hyo	byo	pyo	myo	ryo			

Kinijos civilizacija yra viena seniausių pasaulyje. Rašytiniai Kinijos istorijos šaltiniai siekia 1500 pr. Kr.

Pagrindiniai civilizacijos židiniai formavosi prie Chuanchės (Geltonosios) ir Jangdzės (Mėlynosios) upių.

Parengė Lina

Šįkart mūsų žurnalistai kalbina jauną, neseniai dirbančią mūsų progimnazijoje geografijos mokytoją *Vaivą Vaitiekutę*. Susipažinkime su šia mokytoja.

Kodėl jūs pasirinkote mokytojos darbą?

Man patinka bendrauti su vaikais, noriu jiems perduoti savo žinias.

Kodėl Jūs pasirinkote dirbti būtent mūsų mokykloje?

Čia dirbu todėl, nes gavau darbo pasiūlymą.

Ar tiesa, kad geografijos mūsų mokykloje mokote paskutinius metus?

Aš visą gyvenimą keliausiu į Marsą, o mokslininkai iki Marso nukeliauja maždaug per 10 mėnesių. (*Labai linksmas atsakymas*)

Ar Jums patinka vaikus mokyti šioje mokykloje? Kodėl?

Patinka, nes yra labai daug aktyvių vaikų, turinčių didelių siekių ir daug noro save realizuoti.

Mokytoja, pasakykite, kam reikalingos vėliavos?

Jų reikia ugdyti kultūrą.

O kiek danguje yra žvaigždžių?

Be galo daug. Net mokslininkai jų visų dar nesuskaičiavo.

O kur yra Paukščių takas?

Danguje.

Kokia yra saulės temperatūra?

Saulė yra labai karšta. Jos temperatūra apie 6500 laipsnių karščio pagal celsijų.

Kodėl pirmiausia matome žaibą ir tik vėliau išgirstame griaustinį?

Taip yra todėl, kad šviesos greitis yra greitesnis už garso.

Kuri šventė Jums yra šventiškesnė: Rugsėjo 1-oji ar Mokytojų diena?

Man labiau patinka Mokytojų diena, nes tada šventė yra rengiama mums, mokytojams, o ne mes vaikams rengiame šventę, dar smagu sulaukti dėmesio iš vaikų.

Dėkojame už atsakymus

Parengė Martynas ir Milanas

Redakcija

*Žurnalistai: Augustė 6^b, Lina 6^b, Julija 6^b,
Martynas 6^b, Milanas 6^b.*

Mokinius konsultuoja lietuvių kalbos mokytoja R. Žiliutė.

